

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801769136/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

slæm Forfatning fordi Skribenterne har sjusket med det. Med andre Ord: Jeg forstaaer godt at De er ked af det paa Offentlighedens Vegne. Paa den anden Side skal De ikke være ked af det for min Skyld. Jeg er nu sluppet for alt det Roderi, den Misundelse og det ganske utaalelige Mas som jeg var ude i saa længe Teateret kørte. Det havde ellers nær gjort mig til baade Krøbling og Idiot. Det var hvad jeg fik ud af alt mit Besvær. I Frankrig eller England kan en Forfatter tit tjene to-tre tusind Daler ved én eneste Komædie der bliver Succes. Nej, De skulle hellere ønske mig til Lykke med at jeg er sluppet ud af det arbejdskrævende og pengeslugende Teatervæsen.

Men jeg mærkede at min Skrivebordsflid havde taget paa mine Kræfter. Jeg fik saa den Idé at rejse til de varme Bade i Aachen, skaffede mig et kongeligt Pas og drog af i Begyndelsen af Juli 1725.

Jeg havde regnet med at Motionen vilde have gavnet mig mere end de varme Bade, men tværtimod. Jeg opdagede at den legemlige Udfoldelse, der havde gjort mig saa godt da jeg var ung og levede et friere Liv, kun var mig til Skade nu jeg var ude over min første Ungdom og maatte passe paa med alting.

Vejret var saa daarligt det Aar, at jeg, skønt jeg begyndte Rejsen først i Juli Maaned, ustandselig blev plaget af Storm og Kulde. Paa Bælterne fik jeg Havets Barskhed at føle; det var ikke uden Livsfare jeg satte over Lillebælt. Men jeg slap heldigt fra det og naaede omsider Haderslev. Folk der i Byen forekom mig at være hjælpsomme og høflige. Flensborgerne var efter min Mening knap saa flinke; de tager ikke saa venligt imod fremmede. De regnes iøvrigt for at være de mest økonomiske af alle Indbyggerne i Hertugdømmet Slesvig.

De er et nøjsomt Folk, som slæbe kan og slide.

De tjener meget, og de lægger alt til Side.

Derfor kan det ikke undre nogen at der er mange rige Mennesker der i Byen, især da dens Borgere har faaet

visse Privilegier som Kongerigernes og Hertugdømmernes øvrige Indbyggere ikke har. I Flensborg kom jeg til at bo paa en ualmindelig ækel Kro. Det var ganske vist en stor, rummelig Bygning med mange Værelser, men overalt hvor man vendte sit Øje saa man ikke andet end Snavs. Det fyldte hele Huset med en modbydelig Lugt. For at modvirke denne Stank brændte jeg Røgelse af i mit Værelse hver Time. Saadan var Huset prydet, og de Mennesker jeg sad til Bords med svarede til det. Der var især to af mine Bordfæller som paa én Gang gav mig Kvalme og morede mig. Den ene stammede skrækkeligt, den anden havde mistet Næsen i én eller anden Krig, saa han mere prustede end talte. De var begge kolossalt snaksomme, saa det var paa én Gang sorgeligt og komisk. Desuden stod der fem-seks Katte og lige saa mange Køtere rundt om os mens vi spiste. Deres højlydte og ildelydende Gøen og Miaven havde nær taget Livet af mig. Alle disse Irritationsmomenter blev mig for meget, og jeg henvendte mig til en anden Krovært, fortalte ham om mine Genvordigheder og bad ham om Husly, især fordi jeg var nødsaget til at blive endnu to Dage dér i Byen. Men han var bange for at faa Vrøvl med den anden, saa han sagde at det ikke kunde lade sig gøre. Jeg gik skuffet tilbage til mit Tugt-Rasp- og Forbedringshus, simulerede syg og bad om at faa mine Maaltider serveret paa mit Værelse. Der var flere Ting i Flensborg der ærgrede mig, blandt andet Indbyggernes Foragt for det danske Sprog. Alle som sidder ordentligt i det lægger sig efter tysk, og Dansken bliver forvist til Bønder og Tyende. Jeg rejste saa fra Flensborg til Hamborg, hvor jeg opholdt mig nogle Dage inden jeg fortsatte Rejsen. I denne fornemme og rige By er der meget som i høj Grad er værd at lægge Mærke til. Der bor ogsaa nogle Skribenter af højt Ry, men jeg besøgte ikke andre end den berømte Fleischer, der var Provst i Altona og min gode Ven og Rejsekammerat fra gamle Dage.

Man kan komme til Amsterdam ad tre Veje; enten kan